

Пред сумрак, у Ноевој Арци, на врху новог Арарата, притешњен зебњом, чучи данашњи свет. За то време Терминатор, Џокер, Бициклиста и Велики Експериментатор, започињу необичну партију карата. Необичну утолико што су њени улози неуобичајени а правила променљива. Свеједно, та партија мора да буде одиграна. Велики ризик суштина је игре покера. Зато, умеће претварања постаје њена основна стратегија. У игри изгледа да долази до лабавих савеза међу играчима, док они у ствари играју сваки за себе. Пуни увид у исход партије долази тек по њеном завршетку. Како ова игра одмиче, карте и улози постају све више материјализовани. На столу за игру искрсавају територије, гас и нафта, технологија и животи људи. На крају ове партије Арка ће или да заплови или и да потоне.

Како за сада изгледа, оружана провокација Русије од стране Грузије, није испала као добро промишљена. То је први утисак и неких извора на Западу на крају прве епизоде. Исти утисак деле и становници Грузије, као и сви они који су правили своје пословне калкулације на односу између Русије и Запада. Пре свега, директна последица те провокације било је наметање оружја као средства за решавање конфликта у Јужној Осетији и Абхазији. Такође, она неминовно води редефинисању будућих међусобних односа Русије и Запада, али и ново груписање снага у свету.

Права позадина догађаја у Грузији много је сложенија од циљева сепаратиста у Абхазији и Јужној Осетији, са једне стране, и покушаја успостављања територијалне целовитости независне Грузије, са друге. Она, наиме, рефлектује шире стање политичке реалности у свету. Пре свега, реч је о новом односу снага између сталних чланица Савета Безбедности Уједињених Нација. Наиме, постаје све очигледнији повратак јаке и стабилне Русије у друштво развијених. Затим, наступио је нови механизам доношења и усаглашавања политичких одлука од међународног значаја. Гласање и Резолуција Савета Безбедности више нису искључиви модус операнди.

Последице таквог стања наметнуле су два питања. Прво је питање доминације једне државе у свету, а друго баланс снага. Другим речима, да ли САД могу да буду апсолутна сила? Односно, које државе и на којим принципима треба да иступе у функцији партнера садашњем вођству САД-а?

У тренутној пракси међународне заједнице већ долази до појава нових опасности које налажу проналажење одговора на горе постављена питања. Прва је опасност поистовећивања појединачних интереса са општим. САД своје стратешке циљеве поистовећују са глобалним потребама. Ова тенденција води отуђењу од међународне заједнице. Прва последица тога је појава неравномерности у кретањима глобалне економије. Ово стање подгрејава будуће сукобе. Присвајање међународних организација и институција за испуњавање посебних циљева узурпира међународни правни поредак. Игнорисање међународног правног система у једној прилици, буди подозрење код позивања на исти у другој.

Пример управо изнетог може да буде третман става Русије на седницама Савета Безбедности током децембра прошле и јануара ове године по питањима будућег статуса

Косова и Метохије. То догађање послало је јасну поруку да међународна дипломатија од тог тренутка више не функционише као пре тога.

Равнотежом интереса свих оних држава чији глас у светским пословима добија већу специфичну тежину као последица њиховог економско-технолошког развоја, постаје основом складности те заједнице. Довођење Русије у положај равноправног партнера у раду Групе 8, Светске Трговинске Организације, борби против међународног тероризма, заштити животне средине, јесте предуслов каквог таквог баланса стратешких интереса светских сила. Јасно разграничење зона њихових утицаја, следећа је претпоставка здраве међународне климе. А изнад свега, настављање разговора о разорувању постаје предуслов будуће стабилности и мира у свету.

Уместо тога сведоци смо драматичне експанзије НАТО-а и унилатералних одбрамбених пројеката Запада у осетљивим зонама за стабилност Русије, што све подсећа на тренд изолације уместо укључивања Русије у светску заједницу. Један од начина потпуног остварења такве тенденције Запада јесте даље настојање дестабилизације Русије.

Посматрајући сукобе у Грузији из једне шире перспективе, следеће карактеристике могу да буду уочене. Прво, тај сукоб је одраз тренутне немоћи Организације Уједињених Нација да решавају крупна политичка питања. Друго, када дипломатија постаје неефикасна, употреба војне силе постаје предтекст будућем конструктивном дипломатском дијалогу. Треће, радикализација односа у међународној заједници отвара пут могућности теста актуелних снага међу партнерима у дијалогу. Резултат овога води разрешењу енигме у погледу тога ко стиче право да предводи међународну заједницу.

Ако оставимо по страни однос између Русије и САД, којима Европска Заједница постаје готово средство поштапања, ипак се може увидети да је истовремено послат сигнал и Кини. Наиме, на разне начине израстају покушаји да Кини буде стављено до знања како су њени недавни економски, технолошки и војни пробоји под будним оком Запада који такав тренд неће да препусти случају. Отуда баш сада актуелизација питања Тибета и Синкјанга кроз медијску оптику Олимпијаде, која је умешана и у почетк војних операција у Грузији.

На крају од свег овог каламбура има понешто и за Србију. Србија је била и остаће страном телом у Уједињеној Европи, онаквој каква је она тренутно устројена. Њено наводно придруживање Европи, онако како су то недавно нарочито показали случајеви Бугарске, Румуније, па онда и Пољске и Грузије, има своје циљеве у војним плановима НАТО-а, који се своде на одбрану Запада од свега што није он сам. Јер, ако погледамо све те новопридружене државе, приметимо да су оне у погледу привреде, инфраструктуре, политичке културе и друштвеног стандарда, далеко испод нивоа првих држава чланица Западне Алијансе. Зато све те државе објективно не могу да буду равноправни чланови остатка те заједнице. Тиме су економски мотиви за проширење искључени.

Настављајући ка даљем приближавању Србије Западу, онако како се то данас чини, Србија може да дође у ситуацију да шаље своју децу у ратове против међународног тероризма на други крај света или чак у борбу против братског руског народа, баш како

је то данас случај у Грузији. По питању коначне судбине Косова и Метохије, изгледи могу да буду још драматичнији. Даље приближавање Западу директно води трајном губитку Косова и Метохије. И то је једина позната непозната у исходу придруживања Србије Европској унији. Сасвим је друго од овога питање односа у природним ресурсима и технолошким потенцијалима између Уније и Србије, па самим тим и очекивања обеју страна од будуће заједнице. То стање у односима намеће потребу постављања практичног питања о карактеру будућег односа Србије и Европе, као и изналажења исто таквог одговора.

Како год било, само ступање у отворен, промишљен и одмерен дијалог може да обезбеди минимум стабилности у хаотичном данашњем свету. Потребно је уважавање реалности посебних, било великих или малих култура, односно народа, које једино обећава плодотворнији приступ актуелном стању света. Кад год глуви и неразумни играју партије карата ту онда има пуно вике, па и разбијених и чаша и глава.